

Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы
Булдырь авыл җирлеге Советы
карары

2022 елның 27 октябре

№ 30/2

Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы Булдырь авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законнар, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы Булдырь авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә Чистай муниципаль районы Булдырь авыл җирлеге Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының Булдырь авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмәне расларга.
2. Әлеге карарны билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарырга, шулай ук Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының рәсми сайтында Интернет мәгълүмат-коммуникация челтәрендә урнаштырырга.
3. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

Булдырь авыл җирлеге
авыл җирлеге башлыгы

Н.Н. Воляков

Татарстан Республикасы
Чистай муниципаль районы
Булдырь авыл җирлеге Советының
2022 елның 27 октябрдәгә
30/2 номерлы карарына кушымта

Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы Булдырь авыл җирлеге Советы
депутаты статусы турында
нигезләмә

Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы Булдырь авыл җирлеге Советы депутатының хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат үз вәкаләтләрен башкарганда төп хокукый һәм социаль гарантияләргә билгели.

1 статья. Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының Булдырь авыл җирлеге Советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы Булдырь авыл җирлеге Советы депутаты статусы (алга таба - депутат) Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының «Булдырь авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Җирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтиҗәле тормышка ашыру өчен шартлар тудыра.

2 статья. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутатның вәкаләтләре аны сайлаган көннән башлана һәм, әлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган очрактан тыш, яңа чакырылыш Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының Булдырь авыл җирлеге Советы (алга таба - җирлек Советы) эшли башлаган көннән туктатыла.

2. Депутатның вәкаләтләре чоры «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасының «Чистай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставы белән билгеләнә.

3 статья. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутатның вәкаләтләре түбәндәгә очракта вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләгән белән отставкага китү;

3) суд тарафыннан хокуктан файдалануга сәләтсез яисә хокуктан файдалану сәләте чикләнгән дип тану;

4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылса яисә вафат дип игълан итү;

5) аңа карата судның гаепләү карары законлы көченә керү;

6) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгының яисә чит ил гражданының җирле үзидарә органнарына сайлану хокукына ия булган Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгының, чит дөүләт гражданлыгының яисә Россия Федерациясе гражданы территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы чит ил гражданының яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә җирле үзидарә органнарына сайлану хокукына ия булган чит ил гражданының гражданлыгының Россия Федерациясе гражданы яисә чит ил гражданының, әгәр Россия Федерациясендә

халыкара шартнамәсендә башкача каралмаган булса, яшәү яисә яшәү хокукын раслаучы башка документының булуы;

8) сайлаучылар тарафыннан чакыртып алу;

9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә жиберү;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләр үтәлмәгән очракта;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очракларда.

2. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында карар вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, ә бу нигез жирлек Советы сессияләре арасында барлыкка килгән очракта, - мондый нигез барлыкка килгән көннән соң өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.

3. Татарстан Республикасы Президенты депутатның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән очракта, әлегә гариза район Советына кергән көн була.

4 статья. Депутатның таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутатка аның шәхесен һәм жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен раслаучы төп документы булган таныклык, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында ул файдаланган күкрәк тамгасы ия.

5 статья. Депутат тарафыннан үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат, Татарстан Республикасы «Чистай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге уставында билгеләнгән очраклардан тыш, депутат эшчәнлеген бушатылмаган нигездә алып бара, үзенең депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара.

6 статья. Депутатның эшчәнлек формалары

1. Депутат эшчәнлеге формалары булып түбәндәгеләр тора:

а) жирлек Советы утырышларында катнашу;

б) жирлек Советы комиссияләре эшендә катнашу;

в) жирлек Советы карарлары проектлары проектларын жирлек Советы каравына кертү;

г) депутат гарызнамәсен кертү;

д) депутат мөрәжәгатен жиберү;

е) дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, иҗтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфаи затларына тәкъдимнәр кертү;

ж) тиешле вазыйфаи затларга гражданныр хокукларын бозуның ачыкланган очракларын кичекмәстән кисәтү чараларын күрүне таләп итеп мөрәжәгать итү;

з) сайлаучылар белән эш;

и) депутат берләшмәләре - фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;

к) территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлеге шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, Татарстан Республикасының «Чистай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге уставында, жирлек Советы Регламентында, башка

муниципаль актларда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

7 статья. Депутатның җирлек Советы утырышларында катнашуы

1. Депутат җирлек Советы утырышларында шәхсән үзе катнаша.

2. Депутат җирлек Советы утырышларының вакыты һәм уздыру урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр итә, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча җирлек Советы Регламенты нигезендә барлык кирәкле материалларны ала.

Җирлек Советы утырышында катнашу мөмкин булмаса, депутат бу хакта җирлек Советы җитәкчесенә яисә җирлек Советының оештыру бүлегә хезмәткәренә алдан ук хәбәр итә.

3. Депутат түбәндәгеләргә хокуклы:

1) комиссиядә һәм район Советында тиешле вазыйфаларга сайларга һәм сайланырга;

2) район Советын карау өчен мәсьәләләр тәкъдим итәргә;

3) район Советы тарафыннан төзелә торган органнар һәм район Советы тарафыннан сайлана (билгеләнә торган, килештерелә торган) вазыйфаи затлар кандидатуралары мәсьәләләре буенча фикер әйтәргә;

4) хокук иҗат инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә җирлек Советының хокукый актлары проектларын кертәргә;

5) көн тәртибе, карау тәртибе һәм тикшерелә торган мәсьәләләрнең асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр кертәргә, карар проектларына һәм җирлек Советының башка актларына төзәтмәләр кертәргә;

6) җирлек Советы утырышында теләсә кайсы органның яисә район Советы карамагындагы вазыйфаи затның чираттан тыш хисабын яисә мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертәргә;

7) җирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) җирлек Советы утырышларында, аның фикеренчә, иҗтимагый әһәмияткә ия гражданның мөрәҗәгәтләрен игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм аңлатмалар бирергә;

10) җирлек Советының утырышлар беркетмәләренең эчтәлегенә белән танышырга.

4. Җирлек Советы утырышында депутат әйткән тәкъдимнәр һәм искәртмәләр җирлек Советының тиешле комиссиясә тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 статья. Җирлек Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә депутатның катнашуы

1. Депутат җирлек Советы комиссияләренең әгъзасы булган эшендә шәхсән үзе катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр һәм карарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат әгъзасы булмаган комиссияләре эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм киңәш бирү тавышы хокукы белән карарлар кабул итүдә катнаша ала.

9 статья. Депутатның җирлек Советы йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат җирлек Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үз компетенцияләре чикләрендә башкарырга тиеш.

2. Җирлек Советы яисә аның комиссияләре кушуы буенча депутат җирлек Советы карарларының үтәлешен тикшерүләрдә җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, аларның оештыру-хокукый рәвешләренә һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, муниципаль берәмлек чикләрендәгә оешмалар тарафыннан катнаша.

3. Өлеге йөкләмәнең үтәлеше нәтижәләре турында депутат район Советына яисә аның комиссиясенә хәбәр итә.

10 статья. Депутат гарызнамәсе

1. Депутат жирлек Советы утырышларында жирле үзидарә органнарына, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, район Советы төзи яисә сайлана торган башка органнар житәкчеләренә, Татарстан Республикасының «Чистай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча депутат гарызнамәсе белән мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат гарызнамәсе - депутат мөрәжәгате, ул жирлек Советы карары буенча депутат гарызнамәсе буларак таныла. Депутат гарызнамәсе турындагы төкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм жирлек Советы Регламентында билгеләнгән төртиптә жирлек Советы утырышында игълан ителә.

3. Жирле үзидарә органы, вазыйфаи зат, муниципаль предприятие яисә депутат гарызнамәсе жибәрелгән учреждение житәкчесе аңа, район Советы билгеләгән көннән алып 10 эш көненнән дә соңга калмыйча, язма рәвештә җавап бирергә тиеш. Җавап органнар житәкчесе, вазыйфаи зат, муниципаль предприятие яисә учреждение житәкчесе тарафыннан имзаланырга тиеш, аңа депутат гарызнамәсе жибәрелә, яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имза салынырга тиеш.

4. Таләп инициаторы таләптә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнашырга хокуклы. Аларны карау көне турында таләп инициаторы алдан ук, әмма мәсьәләне карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Район Советы жирле үзидарә органын, жирле үзидарә органының вазыйфаи затын, муниципаль предприятие яисә учреждение житәкчесен депутат таләбе буенча кабул ителгән карарның үтәлеше турында язма җавапны район Советы билгеләгән вакытка тапшырырга хокуклы.

11 статья. Депутат мөрәжәгате

1. Депутат мөрәжәгате буларак депутатның дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә, аларның оештыру-хокукий формасына бәйсез рәвештә оешмаларга һәм муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан ижтимагый берләшмәләргә үз компетенцияләренә керә торган мәсьәләләр буенча аның депутат эшчәнлегенә бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатында язма рәвештә мөрәжәгать итү санала.

2. Депутат мөрәжәгате депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә жибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары вазыйфаи затларының, оештыру-хокукий формасына һәм ижтимагый берләшмәләргә депутат мөрәжәгатьләрен карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән төртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәжәгатенә җавап мөрәжәгатытә куелган мәсьәләләрнең асылы буенча булырга һәм мөрәжәгать жибәрелгән яисә шуңа вәкаләтле зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

12 статья. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәте

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятиеләр, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучылар мөрәжәгатен карый, гражданны кабул итә, тиешле дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә төкъдимнәр кертә, шулай ук аена кимендә бер тапкыр сайлаучыларны

кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга үз эшчәнлекләре турында алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакуләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү чараларын күрә:

алардан кәргән тәкъдимнәрне, шикаятъләрне карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләрне дәрәс чишәргә ярдәм итә;

гражданнарны кабул итә;

жәмәгәтчәлек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан бирелгән һәм билгеләнгән махсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, йорт территорияләрендә үткәрелә.

Депутатның гавами чара рәвешендә сайлаучылар белән очрашулары жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы Россия Федерациясе законнары нигезендә үткәрелә.

13 статья. Депутатларның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Жирлек Советы депутаты уртак эшчәнлек өчен төзелә торган һәм карала торган мәсьәләләр буенча позиция белдерә торган депутат фракциясе яисә төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен төзү, теркәү һәм аларның эшчәнлегенә тәртибе жирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

14 статья. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәте

1. Депутат жирлек Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәэмин итә торган тулы хокукка ия.

2. Район Советы депутатның сайлау округында, район Советында эше турында, жирлек Советының, аның органнарының карарларын һәм йөкләмәләрен үтәү турында хәбәрән тыңларга хокуклы.

3. Жирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәмне күрсәтәләр, жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә турында депутатка мәгълүмат бирәләр, муниципаль берәмлекләренң вәкиллеке органнары эшчәнлегенә турында, муниципаль берәмлекләренң вәкиллеке органнары эшенең барышы турында, ижтимагый фикерне өйрәнүгә ярдәм итәләр.

15 статья. Право депутата на прием должностными лицами

Үз эшчәнлегенә мәсьәләләре буенча депутат Татарстан Республикасының «Чистай муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә территориясендә жирле үзидарә органнарының, предприятиеләрнең, оешмаларның, муниципаль милек рәвешләрендәге учреждениеләрнең вазыйфаи затлары тарафыннан чираттан тыш кабул итү хокукыннан файдалана.

16 статья. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан аның закон белән саклана торган яшерен эшчәнлегенә белән бәйлә булмаган мәсьәләләр буенча мәгълүмат алырга хокуклы.

17 статья. Депутатның бурычлары

1. Депутат түбәндәгеләргә бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, Татарстан Республикасы «Чистай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә;

2) гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәмин итәргә;

3) даими рәвештә, айга кимендә бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итәргә;

4) оештыру-хокукый рәвешенә бәйсез рәвештә гражданның, оешмаларның, ижтимагый берләшмәләренең, дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының мөрәжәгатьләрен үз вакытында карарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җавап бирергә;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елына кимендә бер тапкыр хисап тотарга;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрен үтәргә;

7) «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрен, тыюларны, бурычларны үтәргә;

8) эхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәргә;

9) дәүләт һәм закон тарафыннан саклана торган башка серләрен сакларга, шулай ук депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле рәвештә үзенә билгеле булган гражданның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы мәгълүматларны таратмаска;

10) үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында гамәлдәге законнар нигезендә белешмәләр тапшырырга.

2. Депутат аңа федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы «Чистай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән башка бурычларны үти.

18 статья. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр

1. Даими нигездә үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы депутат түбәндәгеләргә хокуклы түгел:

1) эшмәкәрлек эшчәнлегенә белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шөгыйльләнергә;

2) коммерция яисә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә катнашу, түбәндәге очраклардан тыш:

а) сәяси партия белән идарә итүдә, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан түләүсез нигездә катнашу, башка ижтимагый оешма, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары съездында (конференциясендә) яисә гомуми җыелышында, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтендә катнашу;

б) коммерциягә карамаган оешма идарәсендә (сәяси партия идарәсендә катнашудан тыш, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешманың сайланулы органы тарафыннан, башка ижтимагый оешма, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары съездында (конференциясендә) яисә гомуми җыелышында катнашу, Татарстан Республикасы законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына алдан хәбәр итеп, түләүсез нигездә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Советы Ассоциациясендә, муниципаль берәмлекләренең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә

органның муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тапшыру;

г) идарә органның һәм ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә оештыруны, гамәлгә куючысы (катнашучы) муниципаль берәмлек булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) тарафыннан оешманы гамәлгә куючының вәкаләтләрен муниципаль берәмлек исеменнән гамәлгә ашыру тәртибен йә муниципаль милектәге акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә тапшыру;

д) федераль законнарда каралган башка очрақлар;

3) укытучы, фәнни һәм башка ижәт эшчәнлегеннән тыш, башка түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнергә. Бу очрақта, әгәр Россия Федерациясенәң халыкара килешүе яки Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, укыту эшчәнлеге, фәнни һәм башка ижәди эшчәнлек чит дәүләт, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар ачкалары хисабына финанслана алмый;

4) Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органны, попечительләр яисә күзәтү советлары, чит ил коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендә аларның структур бүлекчәләренәң башка органны составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләргә гамәлгә ашыручы депутат граждан административ яисә жинаять эше буенча йә административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яисә вәкил (законлы вәкиллеке очрақларыннан тыш) буларак катнаша алмый.

19 статья. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм мораль нормаларын төгәл үтәргә тиеш, шул исәптән:

1) жирлек Советы утырышларында билгеләнгән дисциплинаны һәм регламентны үтәргә;

2) башка депутатларга, вазыйфаи затларга һәм депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә мәнәсәбәтләргә керүче гражданны карата ихтирамсызлык һәм ихтирам күрсәтмәскә;

3) депутат эшчәнлеге белән бәйле булмаган максатларда дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яки закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкит иткән очрақта, депутат вәкаләтләрен үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматлар таратмаса һәм кулланмаса;

4) жирле үзидарә органны эшендә катнашудан тыелырга һәм шәхсэн яисә якын туганны кагылышлы мәсьәләләргә хәл иткәндә жирле үзидарә органны, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданны эшчәнлегенә йогынты ясау өчен депутат статусын файдаланмаса;

5) депутат бурычларын объектив башкаруда шик тудырырлык гамәлләрдән, белдерүләрдән, гамәлләрдән тыелырга, шулай ук аның абруена яисә жирлек Советы абруена зыян китерергә сәләтле конфликтлы хәлләрдән качарга мөмкин;

6) үз бурычларын үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликтна китерә торган яисә китерергә мөмкин булган шәхси кызыксыну барлыкка килгәндә - бу хакта билгеләнгән тәртиптә район Советна хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга юнәлдерелгән карарларын үтәргә;

7) район Советы билгеләгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очрақта депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә жирлек Советы йөкләмәсе буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

20 статья. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре Татарстан Республикасы «Чистай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставында, жирлек Советының муниципаль норматив хокукый актларында билгеләнә.

2. Депутатның жинаять жаваплылығына яисә административ жаваплылыкка тартылганда, аларны тоткарлаганда, кулга алганда, тентүдә, сорау алганда, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда хокуклары гарантияләре, шулай ук алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыны булган депутатларга карата оператив-эзләү чаралары, аларның багажлары, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, алар тарафыннан кулланыла торган элемтә чаралары язышулары федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат тавыш биргәндә белдерелгән фикер, позиция һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре чоры тәмамланганнан соң, әйтелгән фикерләре, позициясе өчен жинаять яисә административ жаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан ачыктан-ачык хурлауларга, яла ягуга яисә федераль законда каралган башка хокук бозуларга жибәрелгән очракларга кагылмый.
